Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Central), judecător Nicolae Șova

Dosarul nr. 2ri-73/25
(2-19113271-02-2ri-21022025)

D E C I Z I E

13 noiembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Constantin Roșca și Diana Corlăteanu

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de administratorul autorizat Ciobanu Lilian,

în cauza de insolvabilitate intentată în privința Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L.,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 14 noiembrie 2024, prin care s-a respins cererea lichidatorului Ciobanu Lilian cu privire la aprobarea și încasarea de la membrii organelor de conducere a debitorului Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. în persoana lui Valiyev Khalig, Galudzade Fakhraddin și Burca Ion a remunerației fixe pentru perioada exercitării atribuțiilor de lichidator în sumă de 122 023 lei, ca fiind neîntemeiată și s-a încasat de la administratorul autorizat Ciobanu Lilian în beneficiul lui Burca Ion suma de 10000 (zece mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică,

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Central) se află spre examinare cauza de insolvabilitate intentată în privința Întreprinderii cu capital străin Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L.
2. La 5 octombrie 2021 administratorul autorizat Ciobanu Lilian a depus în adresa Judecătoriei Chișinău (sediul Central) cerere cu privire la aprobarea și încasarea din contul lui Galuzade Fakhraddin, Valiyev Khalig și lui Burca Ion a cheltuielilor procesului de insolvabilitate intentat în privința Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L.
3. În motivarea cererii, a menționat că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2017, s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de B.C. „INVESTPRIVATBANK" S.A. cu privire la declararea insolvabilității Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L., iar prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 6 iulie 2017 s-a admis cererea introductivă, s-a constatat insolvabilitatea debitorului și s-a intentat procedura simplificată a falimentului față de Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L., iar în calitate de lichidator al debitorului a fost desemnat administratorul autorizat Ciobanu Lilian.
4. Pentru activitatea în calitate de lichidator al debitorului remunerația urmează a fi calculată reieșind din hotărârea adunării creditorilor din 21 decembrie 2017 privind aprobarea și

stabilirea onorariului fix și de succes al lichidatorului, înmulțită la coeficientul de multiplicare și salariul minim pe economie reieșind din Hotărârile Guvernului pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 9 martie 2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, după cum urmează: - pentru perioada 6 iulie 2017 – 1 mai 2018 (9 luni și 24 zile) în sumă de 139944 lei; - pentru perioada 1 mai 2018 – 1 mai 2019 (12 luni) în sumă de 187 920 lei; - pentru perioada 1 mai 2019 – 1 ianuarie 2021 (20 luni) în sumă de 333 000 lei; - pentru perioada 1 ianuarie 2021 – 20 septembrie 2021 (8 luni și 20 zile) în sumă de 152620 lei, iar în total în sumă de 813 484 lei.

5. În continuare, a indicat că calculul a fost efectuat conform formulei (cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real) * 6 (coeficientul stabilit în cadrul adunării creditorilor din 21 decembrie 2017) * număr de zile. Totuși, a considerat rezonabil să solicite încasarea remunerației (onorariului fix) al lichidatorului în cotă procentuală de 15% din suma totală a remunerației calculate pe întreagă perioadă de activitate, adică în sumă de 122 023 lei, solicitarea respectivă fiind motivată având la bază calitatea serviciilor, timpul și evaluarea muncii efectiv prestate de către acesta în calitate de lichidator.
6. Având în vedere faptul, că debitorul nu dispune de masă debitoare care să acopere cheltuielile procesului de insolvabilitate și onorariu fix al lichidatorului, conform art. 70 și 247 al Legii insolvabilității, a solicitat aprobarea și încasarea din contul membrilor organelor de conducere a debitorului: Galuzade Fakhraddin, Valiyev Khalig și lui Burca Ion a cheltuielilor procesului de insolvabilitate intentat în privința Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. în sumă de 122023 lei cu titlu de onorariu fix al lichidatorului.
7. La 26 aprilie 2023, administratorul autorizat Ciobanu Lilian a depus supliment la cererea cu privire la aprobarea și încasarea cheltuielilor procesului de insolvabilitate, invocând suplimentar prevederile art. 1 alin. (4), art. 5 alin. (5) lit. c), art. 32 alin. (2) art. 52 alin. (1) lit. b), art. 66 alin. (1) lit. e), art. 70 alin. (1) - (5), (13) și art. 247 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, art. 2 alin. (3), art. 12 alin. (1), 56, 60 din Codul de procedură civilă, art. 3 din Legea cu privire la administratorii autorizați nr. 161 din 18 iulie 2014, art. 1 alin. (1) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 03 ianuarie 1992, art. 4, 43 alin. (1), art. 44 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 paragraf 2 la din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 1 Protocol 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 8 din Pactul ONU cu privire la drepturile civile și politice.
8. În final, Ciobanu Lilian a solicitat aprobarea și încasarea din contul membrilor organelor de conducere a debitorului Galuzade Fakhraddin, Valiyev Khalig și lui Burca Ion a cheltuielilor procesului de insolvabilitate intentat în privința Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. în sumă de 122 023 lei cu titlu de onorariu fix al lichidatorului.
9. La 18 iunie 2024 administratorul autorizat Ciobanu Lilian a depus supliment la cererea cu privire la aprobarea și încasarea de la membrii organelor de conducere a debitorului Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. în persoana lui Valiyev Khalig, Galudzade Fakhraddin și Burca Ion a remunerației fixe pentru perioada exercitării atribuțiilor de lichidator în sumă de 122023 lei.
10. Suplimentar celor invocate în cererile anterioare, administratorul autorizat a comunicat că Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. a fost radiată din Registrul de Stat al persoanelor juridice la 29 septembrie 2022, motiv din care a solicitat ca acest onorariu să fie achitat de către organele de conducere a debitorului și contabilul, în persoana Galudaze Fakhraddin, Valiyev Khalig și Burca Ion.
11. Cu privire la constatările Curții Constituționale, invocate în hotărârea privind excepția de

neconstituționalitate a art. 70 alin. (3) și (13) din Legea insolvabilității emisă la 9 iunie 2020, a relevat că în pct. 73 a hotărârii menționate, Curtea a statuat că Legea insolvabilității instituie o prezumție a culpei membrilor organelor de conducere, având în vedere obligația lor de a acoperi remunerarea administratorului insolvabilității sau a lichidatorului și cheltuielile acestor subiecte în legătură cu procedurile insolvabilității și lichidării. Această prezumție nu poate fi răsturnată, așa cum decurge clar din textele legale analizate de către Curte.

12. Mai mult, Curtea a notat că membrii organelor de conducere ar întâmpina, în asemenea situații, obstacole insurmontabile, pentru că Legea insolvabilității nici măcar nu pretinde existența unei legături cauzale între insolvabilitate sau faliment și caracterul culpabil al acțiunilor sau al inacțiunilor lor. Iar, în pct. 74 a hotărârii, a reținut că echilibrul dintre principii nu trebuie să presupună existența unei sarcini individuale și excesive pentru persoane. Persoanele trebuie să aibă parte de garanții efective și adecvate în eventualitatea abuzurilor (e.g., unii membri ai organelor de conducere nu trebuie să răspundă patrimonial prin acoperirea onorariului și a cheltuielilor administratorului sau lichidatorului atunci când insolvabilitatea a fost provocată de alți membri ai organelor de conducere). Chiar dacă persoanele afectate, i.e. membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului, ar avea posibilitatea să dovedească lipsa culpei lor în eventualele proceduri judiciare, prevederile contestate nu-i absolvă de obligația plății onorariului și a cheltuielilor aferente.
13. Curtea a subliniat că asemenea măsuri rigide defavorizează de plano dreptul de proprietate al persoanelor în discuție. Din acest punct de vedere, dreptul lor de proprietate este garantat insuficient (a se vedea, mutatis mutandis, Kotov v. Rusia MC, 3 aprilie 2012, § 114).
14. Mai mult, în pct. 75 din hotărâre, Curtea a statuat că, spre deosebire de răspunderea membrilor organelor de conducere față de administratorul insolvabilității/lichidator, răspundere care pretinde, fără diferențierea circumstanțelor, acoperirea sumei onorariului și a cheltuielilor relevante, răspunderea acestor membri față de creditori pretinde, ca aspect esențial, culpa lor ia apariția stării de insolvabilitate.
15. Articolul 248 alin. (1) din Lege stabilește că „dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității/ lichidatorului instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil sa fie suportate de membrii organelor lui de conducere”.
16. Curtea a observat că normele contestate comportă consecințe negative pentru membrii organelor de conducere ale societății intrate în insolvabilitate, cărora le impune plata onorariului fix al administratorului insolvabilității/lichidatorului, precum și cheltuielile suportate de acesta, fără ca ei să poarte vreo culpă. Cu alte cuvinte, legislatorul prezumă reaua-credință a acestor persoane.
17. Totuși, categoria membrilor organelor de conducere ale debitorului este o categorie vastă, care-i poate include, potrivit articolului 247 alin. (1) din Lege pe administratorii societăților comerciale, pe membrii organelor executive, pe membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), pe lichidatori și pe membrii comisiilor de lichidare, precum și pe contabili. Nu toate funcțiile enumerate de Lege și incluse în categoria membrilor organelor de conducere ale debitorului au un rol egal și decisiv în administrarea societății. Mai mult, dacă legislatorul a instituit prezumția culpei membrilor organelor de conducere în privința achitării onorariului administratorului/ lichidatorului, aceasta soluție s-ar fi impus, a fortiori,

și în cazul răspunderii față de creditorii debitorului, acoperirea datoriilor față de creditori reprezentând scopul general urmărit de lege.

18. Prin urmare, Curtea a considerat că principiul echilibrului corect impune ca standardul culpei membrilor organelor de conducere la apariția stării de insolvabilitate a debitorului stabilit de articolul 248 din Lege, standard aplicabil pentru realizarea scopului general al Legii, să fie aplicabil și în cazul realizării scopului special al plății onorariului administratorului/lichidatorului.
19. Pornind de la constatările Curții Constituționale expuse în hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a art. 70 alin. (3) și (13) din Legea insolvabilității, încasarea remunerației de la membrii organelor de conducere ale debitorului este condiționată de constatarea culpei membrilor organelor de conducere la apariția stării de insolvabilitate a debitorului stabilit de articolul 248 din Legea insolvabilității.
20. Astfel, în conformitate cu art. 28 din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice. Totodată, pentru autoritățile publice este instituită obligativitatea de a executa actele corespunzătoare de jurisdicție constituțională.
21. Având în vedere constatările nominalizate, a evidențiat că obiectul probațiunii sau elementul necesar a fi dovedit, respectiv faptul juridic, este analizat prin culpa organelor de conducere ale debitorului la apariția stării de insolvabilitate, de care legea leagă consecințele juridice stipulate de art. 32 alin. (2) și art. 70 alin. (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.
22. Astfel, Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. a solicitat de la B.C. „INVE5TPRIVATBANK" S.A. acordarea unui credit în sumă de 27000000 lei cu termenul final de rambursare stabilit pentru 21 mai 2010 conform contractului de credit nr.60-08 din 21 mai 2008, urmând să fie utilizat de Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. exclusiv în scopul completării mijloacelor circulante și participarea în cotă la construcția bunului imobil.
23. Conform pct. 7.1 din contractul enunțat mai sus, printre alte obligațiuni, beneficiarul s-a obligat să utilizeze creditul conform destinației prevăzute, să informeze banca despre modificările survenite în structura sa organizatorică și care conduc la modificarea garanțiilor ce au stat la baza acordării creditului sau care afectează în orice alt mod creditul acordat, să păstreze integritatea și să asigure conservarea corespunzătoare a bunurilor materiale ce constituie garanția creditului, să transmită benevol băncii patrimonial gazat în cazul creării unei plăți nerambursate cu un termen mai mare de 60 de zile.
24. Din circumstanțele relatate, în pofida obligației de asigurare a integrității masei debitoare a întreprinderii, a dedus faptul că în mod evident folosirea creditului oferit debitorului în interes personal al organelor de conducere a debitorului, precum și desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L.
25. Or, potrivit prevederilor art. 14 alin. (4) al Legii insolvabilității, este evident că administratorul Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. vădit a omis termenul prevăzut de lege pentru depunerea cererii introductive cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate, inacțiune culpabilă (faptă ilicită), care se încadrează în dispoziția art. 248 alin. (1) lit. h), caracterizată prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

26. În conformitate cu art. 27 alin. (3) și (4) al Legii insolvabilității, în adresa debitorului au fost expediate notificări privind intentarea procesului de insolvabilitate, precum și dispozițiile privind transmiterea actelor contabile și ștampilei, în acestea au rămas fără nici un răspuns.
27. La caz, administratorul autorizat a constatat existența raportului de cauzalitate între faptele ilicite și incapacitatea de plata a debitorului Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L., ori diminuarea în mod intenționat a activelor companiei, denotă faptul că organele de conducere a debitorului în persoana administratorilor, fondatorilor și contabilului Galuzade Fakhraddin, Valiyev Khalig și Burca Ion au avut intenția și scopul direct de a diminua activele debitorului pentru a-și onora obligațiile față de B.C. „INVESTPRIVATBANK„ S.A., cauzând astfel incapacitatea de plată a debitorului calificată ca temei general de intentare a procesului de insolvabilitate.
28. În continuare, a notat că la 26 februarie 2010, prin Ordonanța Procuraturii Anticorupție, a fost pornită urmărirea penală în privința factorilor de decizie din cadrul Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. pe semnele componenței de infracțiune prevăzută de art. 238 Cod Penal.
29. Ulterior, prin Ordonanța organului de urmărire penală din 15 martie 2010, creditorul B.C. „INVESTPRIVATBANK" S.A în proces de lichidare a fost recunoscută în calitate de parte civilă și în calitate de parte vătămată pe cauza penală nr.2010978047.
30. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 19 aprilie 2011, dosar 1-290/2011, Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. a fost recunoscută culpabilă de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 238 Cod penal.
31. Totodată, a fost admisă acțiunea civilă și s-a dispus încasarea de la Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. în beneficiul B.C. „INVESTPRIVATBANK" S.A. în proces de lichidare suma de 22 263 424, 95 lei.
32. Prin urmare, scopul primordial pentru care a fost acordat creditul de bancă nu a fost atins, și anume rentabilitatea activității economice a societății. Astfel, s-a dovedit existența unui prejudiciu, existența faptei ilicite, existența unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, iar fapta a fost săvârșită cu vinovăție.
33. Respectiv, demonstrând circumstanța nominalizată la faptul aflării societății debitoare în procedura falimentului și lipsa bunurilor în patrimoniul debitorului pentru a se acoperi cheltuielile procesului de insolvabilitate, a apreciat lichidatorul ca fiind justificată încasarea remunerării și acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada falimentului simplificat a debitorului de membrii organelor de conducere ale debitorului Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L.
34. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 14 noiembrie 2024 s-a respins cererea lichidatorului Ciobanu Lilian cu privire la aprobarea și încasarea de la membrii organelor de conducere a debitorului Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. în persoana lui Valiyev Khalig, Galudzade Fakhraddin și Burca Ion a remunerației fixe pentru perioada exercitării atribuțiilor de lichidator în sumă de 122023 lei, ca fiind neîntemeiată și s-a încasat de la administratorul autorizat Ciobanu Lilian în beneficiul lui Burca Ion suma de 10 000 (zece mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.
35. Pentru a dispune astfel, instanța, cu referire la prevederile Hotărîrii Curții Constituționale nr. 16/09.06.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alineatele (3) și (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, a reținut că vinovăția organelor de conducere a debitorului Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION"

S.R.L. în cauzarea insolvabilității întreprinderii nu a fost stabilită.

36. Totodată, simplul fapt că Galuzade Fakhraddin, Valiyev Khalig și lui Burca Ion dețineau statut de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în ultimele 24 luni premergătoare intentării procesului de insolvabilitate, nu este suficient pentru a încasa de la aceștia remunerația lichidatorului al Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. pentru perioada de activitate în această funcții.
37. La fel, instanța a respins argumentul administratorului cu privire la faptul că culpa membrilor organelor de conducere a fost demonstrată prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 19 aprilie 2011, dosar 1-290/2011, deoarece prin actul judecătoresc menționat s-a constatat vinovăția persoanei juridice Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 238 Cod penal, dar nu au fost recunoscuți vinovați membrii organelor de conducere a debitorului în cauzarea stării de insolvabilitate a întreprinderii.

Solicitarea recurentului:

38. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 17 februarie 2025 administratorul autorizat Ciobanu Lilian a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 14 noiembrie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de fond și soluționarea problemei prin admiterea cererii cu privire la aprobarea și încasarea de la membrii organelor de conducere a debitorului Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. în persoana lui Valiyev Khalig, Galudzade Fakhraddin și Burca Ion a remunerației fixe pentru perioada exercitării atribuțiilor de lichidator în sumă de 122 023 lei.

Argumentele părților:

39. În motivarea recursului administratorul autorizat Ciobanu Lilian, a reiterat argumentele de fapt și de drept invocate în cererea depusă, indicând suplimentar, cu referire la prevederile art. 32 alin. (2) și art. 70 alin. (13) din Legea insolvabilității că în cazul respingerii cererii de încasare a remunerației va apărea problema lezării dreptului de proprietate al administratorului autorizat.
40. Totodată, analizând echilibrul dintre aceste două drepturi concurente, este cert că la caz, prevalează dreptul de proprietate al administratorului autorizat.
41. Prin urmare, în cazuri analogice administratorii autorizați, vor primi remunerația pentru munca depusă în cadrul proceselor de insolvabilitate, iar în altele nu, din motive care nu depind de ei.
42. De asemenea, a menționat că în litigiul deferit judecății în prezenta speță, instanța de fond a constatat în ceea ce privește încasarea din contul administratorului autorizat a cheltuielilor de asistență juridică doar faptul că de către Burca Ion au fost suportate cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10000 lei, fapt probat prin bonul de plată seria QL nr. 906272 din 29 septembrie 2022 și a contractului de asistență juridică nr. 18/22 din 29 septembrie 2022.
43. Or, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor alocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/actiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

44. Astfel, instanţa judecătorească era obligată să reflecte argumentat în încheiere concluziile sale privind admiterea cererii de încasare a cheltuielilor de asistenţă juridică, or, doar bonul de plată prezentat, nu reprezintă o probă care ar confirma volumul de lucru efectuat de către avocatul Vlah Victor, iar suma de 10 000 lei încasată pentru asistenţă juridică în speţa dedusă judecăţii, nu este una rezonabilă pentru serviciile acordate şi complexitatea litigiului.
45. Prin referința asupra cererii de recurs, reprezentantul intimatului Burca Ion, avocatul Vlah Victor a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat, motivând că Burca Ion a activat în calitate de contabil al Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L., fiind angajat prin cumul, în perioada 1 iulie 2007 – decembrie 2009, fapt reținut prin sentința din 19 aprilie 2011, cât și prin datele contabile ale debitorului insolvabil.
46. Respectiv, Burca Ion nu deține calitatea de membru al organului de conducere al debitorului, procesul de insolvabilitate fiind intentat la 6 iulie 2017.

Termenul de declarare a recursului:

47. În conformitate cu art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă *„încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol".*
48. Potrivit art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă *„Curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii".*
49. Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă *„termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii".*
50. În conformitate cu art. 8 alin. (2), (6) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 *„încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile de la data comunicării și numai în cazurile expres prevăzute de prezenta lege. Termenul de recurs, precum și recursul declarat nu suspendă executarea încheierilor instanței de insolvabilitate. Cererile de apel și de recurs se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepțiile stabilite în prezenta lege".*
51. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru reține că din lucrările dosarului nu urmează data comunicării încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 14 noiembrie 2024 administratorului autorizat Ciobanu Lilian.
52. Astfel, Colegiul conchide că recursul declarat de administratorul autorizat Ciobanu Lilian la 17 februarie 2025 se consideră depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

53. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurentă și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de fond, reieșind din considerentele ce succed.
54. Conform art. 356 din Codul de procedură civilă *„Cererea de declarare a insolvabilităţii se judecă în instanţă conform normelor generale din prezentul cod, cu excepţiile şi completările stabilite de legislaţia insolvabilităţii."*
55. Potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității *„procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi."*
56. În acord cu art. 424 alin. (l) din Codul de procedură civilă *„Curțile de apel examinează*

recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”.

57. În condițiile art. 426 alin. alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă *,,recursul se depune la instanţa a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor”.*
58. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă *,,instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea”.*
59. Din lucrările dosarului urmează că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 6 iulie 2017 s-a admis cererea introductivă, s-a constatat insolvabilitatea debitorului și s-a intentat procedura simplificată a falimentului față de Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L., în calitate de lichidator al debitorului fiind desemnat administratorul autorizat Ciobanu Lilian.
60. Potrivit răspunsului Agenției Servicii Publice și informației despre contribuabil Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. generate la 18 august 2017, din 10 octombrie 2006 asociații debitorului sunt Galuzade Fakhraddin (49%) și Valiyev Khalig (51%), din 20 iunie 2007 administratorul statutar al debitorului este Galuzade Fakhraddin, iar contabilul – Burca Ion.
61. Potrivit procesului-verbal al adunării repetate a creditorilor Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. în procedură de faliment din 21 decembrie 2017 s-a hotărât cu majoritatea voturilor de a aproba onorariu fix al lichidatorului în mărime stabilită de art. 70 alin. (3) din Lege insolvabilității constituit din coeficientul 6 de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariului de funcție al conducătorilor încadrați în unități care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unitățile cu autonomie financiară.
62. Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 19 aprilie 2011, dosar 1-290/2011 s-a recunoscut Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. culpabilă de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 238 Cod penal.
63. Potrivit constatărilor acesteia, Burca Ion a activat în calitate de contabil al Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L., fiind angajat prin cumul, în perioada 1 iulie 2007 – decembrie 2009.
64. Astfel, la 5 octombrie 2021 lichidatorul Ciobanu Lilian a solicitat instanței de insolvabilitate trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului.
65. Așadar, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Legea cu privire la administratorii autorizați *,,în sensul prezentei legi, noțiunea de administrator autorizat (denumit în continuare administrator) semnifică orice persoană fizică învestită potrivit legii cu atribuții de supraveghere și/sau de administrare a persoanelor juridice de drept privat sau a întreprinzătorilor individuali aflați în proces de insolvabilitate sau de dizolvare.”*
66. Potrivit art. 3 alin. (1) și alin. (2) din Legea cu privire la administratorii autorizați „*administratorul desfășoară o activitate de liber profesionist de interes public, care nu este activitate de întreprinzător. Profesia de administrator poate fi exercitată doar de persoanele autorizate în condițiile prezentei legi și incluse în Registrul administratorilor autorizați.”*
67. Conform art. 25 alin. (6) al Legii insolvabilității *,,cuantumul de remunerare a administratorului provizoriu îl stabileşte instanţa de insolvabilitate în mărime fixă, pentru fiecare lună de activitate efectiv lucrată şi confirmată documentar, care nu poate fi mai*

mică de coeficientul minim de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariilor de funcţie ale conducătorilor încadraţi în unităţile ce nu aplică sistemul de salarizare bazat pe reţeaua tarifară unică de salarizare, înmulţit la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real la unităţile cu autonomie financiară."

68. Totodată art. 5 alin. (5) lit. c) din Legea insolvabilităţii indică că *,,Principalele competenţe ale instanţei de insolvabilitate în cadrul prezentei legi sînt: (...); desemnarea administratorului provizoriu şi fixarea remuneraţiei lui, desemnarea administratorului insolvabilităţii sau, după caz, a lichidatorului care va administra procedura pînă la confirmarea ori, după caz, pînă la înlocuirea sa de către adunarea creditorilor, precum şi stabilirea atribuţiilor lui pentru această perioadă".*
69. De asemenea, în acord cu art. 32 alin. (1) al Legii insolvabilităţii *„cheltuielile judiciare aferente perioadei de observare a debitorului privind taxa de stat, privind remunerarea administratorului provizoriu, privind notificarea, privind convocarea şedinţelor şi comunicarea actelor de procedură efectuate de administratorul provizoriu se suportă din patrimoniul debitorului…"*
70. Alin. (2) al aceluiași articol indică că *,,în cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sînt insuficiente pentru a se acoperi cheltuielile procesului de insolvabilitate, remunerarea administratorului provizoriu şi acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului le suportă membrii organelor de conducere şi asociaţii, acţionarii sau membrii debitorului, în mod solidar".*
71. Potrivit alin. (4) din aceeași normă *,,modalitatea de repartizare a cheltuielilor judiciare şi a cheltuielilor de remunerare a administratorului provizoriu o stabileşte instanţa de insolvabilitate într-o hotărîre sau încheiere emisă în urma examinării cauzei."*
72. Potrivit prevederilor art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea insolvabilităţii *,,cheltuielile procesului de insolvabilitate, includ remunerația şi cheltuielile administratorului provizoriu, ale administratorului insolvabilității/lichidatorului, dacă au fost prevăzute".*
73. Conform prevederilor art. 66 alin. (1) lit. e) din Legea menționată *,,administratorul şi lichidatorul au următoarele atribuţii principale: primirea remuneraţiei în modul stabilit de lege".*
74. Din prevederile art. 70 alin. (1)-(5) al Legii insolvabilității rezultă că *,,pentru îndeplinirea funcţiilor, administratorul/lichidatorul are dreptul la remuneraţie şi la compensarea cheltuielilor aferente. Remuneraţia administratorului/lichidatorului se constituie din onorarii fixe şi onorarii de succes sub formă procentuală şi se achită în monedă naţională, inclusiv în cazul în care remuneraţia se determină în funcţie de creanţe/sume în valută străină. Cuantumul onorariul fix al administratorului/lichidatorului se stabileşte de către comitetul creditorilor ori, în cazul în care acesta nu este constituit, de către adunarea creditorilor prin negocieri. Acest cuantum nu poate fi mai mic de coeficientul mediu de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariului de funcţie al conducătorilor încadraţi în unităţi care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe reţeaua tarifară unică de salarizare, înmulţit la cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unităţile cu autonomie financiară. Onorariul fix stabilit pentru administrator/lichidator se plăteşte lunar din patrimoniul debitorului. Comitetul creditorilor sau, după caz, adunarea creditorilor, după primul an de la emiterea hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate, poate decide reducerea cuantumului onorariului fix al administratorului/lichidatorului, dar nu mai jos decât coeficientul minim de multiplicare, recomandat pentru stabilirea salariului de funcţie al conducătorilor încadraţi în unităţi care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe*

reţeaua tarifară unică de salarizare, înmulţit cu cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unităţile cu autonomie financiară”.

75. Conform art. 70 alin. (13) din Legea insolvabilităţii *„în cazul în care se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu pot acoperi cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum şi compensarea cheltuielilor aferente se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească, în obligaţia organelor de conducere ale debitorului consemnate la art. 247. Încheierea judecătorească se emite cu citarea administratorului/ lichidatorului, a membrilor organelor de conducere ale debitorului în a cărui obligaţie se cere trecerea acoperirii cheltuielilor masei debitoare, a preşedintelui comitetului creditorilor. Încheierea poate fi atacată cu recurs de persoanele vizate în ea. Neprezentarea părţilor citate legal nu împiedică examinarea cauzei”.*
76. Art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilităţii stabilește că *„în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfăşoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei ţărăneşti (de fermier), administratorii societăţilor comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii”,* iar alin. (2) – că *„prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului”.*
77. Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, analizând situația de fapt din prezenta speță în raport cu prevederile normelor de drept enunțate, ajunge la concluzia că soluția instanței de fond este una corectă.
78. Colegiul civil consideră relevant de a menționa că, într-adevăr, prin prisma prevederilor legale menționate supra, remunerarea lichidatorului şi acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de faliment simplificat poate fi, de principiu, solicitată de către lichidator de la membrii organului de conducere ale debitorului insolvabil, care au avut calitatea de membru al organelor de conducere al debitorului cu 24 luni înainte de intentarea procesului de insolvabilitate 6 iulie 2017.
79. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 aprilie 2011, dosar nr. 1-290/2011 relevă perioada exercitării atribuțiilor sale de către Burca Ion în calitate de contabil al Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L., iar aceasta este anterioară cu mult momentului intentării procesului de insolvabilitate, depășind intervalul temporal de 24 de luni prevăzut de art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilităţii.
80. În consecință, Burca Ion nu poate fi atras la răspundere în procedura insolvabilității**,** întrucât nu întrunește condiția legală esențială referitoare la perioada în care trebuie să fi exercitat funcția de contabil. Prin raportare la textul legii, lipsa calității sale în perioada relevantă exclude posibilitatea angajării răspunderii, cererea fiind lipsită de temei sub acest aspect.
81. În același timp, referitor la Galuzade Fakhraddin și Valiyev Khalig, după cum corect a constatat prima instanță, simplul fapt că au deținut calitatea de membru al organelor de conducere al debitorului insolvabil în ultimele 24 luni premergătoare intentării procesului de insolvabilitate, nu este suficient pentru a încasa de la aceștia remunerația administratorului insolvabilității „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L., Ciobanu Lilian pentru perioada deținerii calității respective.
82. Astfel, dreptul administratorului provizoriu sau al lichidatorului de a solicita încasarea

remunerației de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil este condiționat de demonstrarea culpei acestora la cauzarea stării de insolvabilitate.

83. Condiționarea dreptului administratorilor autorizați de a încasa remunerația de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil de demonstrarea culpei acestora la cauzarea stării de insolvabilitate urmează din sensul pct. 79 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 09.06.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alineatele (3) și (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.
84. Așadar, deoarece culpa reprezintă o încălcare a standardelor de diligență și prudență managerială pe care conducătorii debitorului ar trebui să le respecte, aceasta este elementul-cheie care activează răspunderea organelor de conducere ale debitorului insolvabil pentru cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente.
85. Prin urmare, Colegiul civil recunoaște ca fiind corectă motivarea efectuată de către instanța de fond a aplicabilității la caz a constatărilor din Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 09.06.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alineatele (3) și (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, iar pentru a nu admite repetări inutile, instanța de recurs le va însuși.
86. La fel, Colegiul civil menționează că încasarea remunerației în lipsa demonstrării culpei membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, ar echivala cu aplicarea unui text de lege declarat neconstituțional, deci, nul, prin prisma prevederilor art. 140 alin. (1) din Constituție, și constituie o ingerință neprevăzută de lege în dreptul de proprietate a membrilor organelor de conducere a debitorilor insolvabili culpa cărora nu a fost demonstrată în cauzarea stării de insolvabilitate a debitorilor insolvabil.
87. În acest sens, constatările din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 33 din 10 octombrie 2013 privind interpretarea art. 140 din Constituție statuează că *,,[...] hotărârile de jurisdicţie constituţională, prin care se asigură supremaţia Constituţiei, sunt definitive, incontestabile pentru oricine şi obligatorii”* (pct.32), *”[...] în orice situaţie, respectarea efectului general obligatoriu al hotărârilor Curţii Constituţionale nu înseamnă doar a da eficienţă dispozitivului acestora, ci şi, în egală măsură, considerentelor, respectiv interpretării date de Curtea Constituţională textelor Constituţiei, or, hotărârea este un întreg, o unitate a considerentelor şi dispozitivului. Hotărârea Curții Constituționale reprezintă în sine o constatare juridică general obligatorie, bazată pe elucidarea esenței problemei constituționale în urma interpretării oficiale a normelor corespunzătoare din Constituție și explicării raționamentului conținutului acestora raportat la normele contestate”*(pct. 41 și 42), *”[...] Curtea reţine că unele hotărâri ale Curţii Constituţionale, prin care se declară neconstituțională o prevedere legală sau un act, pot genera vid legislativ şi existenţa unor deficienţe şi incertitudini în aplicarea legii. În vederea excluderii acestor repercusiuni negative, art. 28[1] din Legea privind Curtea Constituţională prevede că Guvernul, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărârii Curţii Constituţionale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea şi completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părţi ale acestuia declarate neconstituţionale. Proiectul de lege respectiv urmează a fi examinat de Parlament în mod prioritar. [...] Lipsa de reacţie a celor două puteri pune în discuţie respectarea dispoziţiilor Legii fundamentale şi, respectiv, comportamentul constituţional al acestora faţă de Curtea Constituţională. Lipsa unei intervenții legislative a Parlamentului în vederea executării actelor instanței de jurisdicție constituțională echivalează cu neexercitarea competenței de baza a acestuia, și anume cea*

de legiferare atribuită de Constituție" (pct. 33, 34, 38, 39).

88. De altfel, Constituția este legea fundamentală a unui stat, având prioritate asupra oricărei alte legi. Curtea Constituțională este autoritatea care interpretează Constituția și asigură aplicarea corectă a acesteia. Fără obligativitatea hotărârilor Curții, supremația Constituției ar fi doar teoretică, iar legile ar putea fi aplicate în moduri care contravin Constituției. Hotărârile Curții Constituționale sunt obligatorii pentru toate instituțiile statului, autoritățile publice și cetățeni, contribuind astfel la menținerea unei practici juridice uniforme. Dacă hotărârile Curții nu ar fi obligatorii, fiecare instituție ar putea interpreta Constituția după propriile criterii, generând incoerență și nesiguranță juridică.
89. În același timp, Curtea Constituțională este adesea ultima instanță care poate proteja drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor împotriva unor posibile abuzuri ale statului. Obligativitatea aplicării constatărilor Curții garantează că drepturile recunoscute prin Constituție sunt respectate și aplicate uniform.
90. Totodată, Curtea Constituțională joacă un rol crucial în menținerea echilibrului între puterile legislativă, executivă și judecătorească. Hotărârile sale obligatorii funcționează ca un mecanism de control asupra acțiunilor celorlalte puteri. Dacă acestea nu ar fi obligatorii, Curtea și-ar pierde capacitatea de a menține echilibrul constituțional și de a preveni abuzurile de putere.
91. La fel, securitatea juridică presupune că cetățenii și instituțiile publice pot avea încredere că normele constituționale sunt respectate și aplicate constant. Constatarea Curții asupra constituționalității unei legi creează un precedent obligatoriu, oferind predictibilitate și încredere în aplicarea normelor constituționale. Prin obligativitatea constatărilor Curții Constituționale se previne aplicarea arbitrară a legilor. Instituțiile statului sunt obligate să respecte deciziile Curții, ceea ce reduce posibilitatea ca acestea să adopte sau să aplice legi în mod discreționar, în detrimentul interesului public și al cetățenilor.
92. În continuare, Colegiul respinge ca neîntemeiată poziția administratorului autorizat Ciobanu Lilian precum că în cazul neadmiterii cererii de încasare a remunerației administratorului autorizat se lezează dreptul de proprietate, or potrivit jurisprudenței CtEDO *„o privare de proprietate trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească o cauză de utilitate publică, să fie conformă normelor de drept intern şi să respecte un raport de proporţionalitate între mijloacele folosite în scopul vizat; privarea de proprietate trebuie să menajeze un just echilibru între exigenţele de interes general şi imperativele fundamentale ale individului, în special prin indemnizarea rezonabilă şi proporţională a valorii bunului, acordată titularului acestuia”*.
93. Astfel, prisma prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nimic nu-i împiedică pe administratorii autorizați ca să prezinte probe instanței de insolvabilitate prin care să demonstreze culpa membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil în cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului insolvabil.
94. La caz, administratorul autorizat Ciobanu Lilian contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă raportat la pct. 79 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 16 din 9 iunie 2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alineatele (3) și (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, nici în prima instanță și nici în instanța de recurs nu a prezentat nici un mijloc de probă admisibil și pertinent care ar proba culpa intimaților în cauzarea stării de insolvabilitate a Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L.
95. În acest sens, Colegiul respinge afirmațiile recurentul cu privire la interpretarea instanței de

fond în sensul obligativității constatării atragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil. Or, pentru a proba culpa organelor de conducere ale debitorului în contextul procedurii de insolvență, lichidatorul trebuie să demonstreze că acțiunile sau omisiunile acestora au contribuit direct la apariția stării de insolvabilitate sau că au gestionat defectuos activitatea debitorului, prin: - documentarea deciziilor manageriale, adică lichidatorul poate analiza hotărârile consiliului de administrație și ale conducerii executive pentru a identifica decizii care ar putea fi considerate iresponsabile, riscante sau în detrimentul stabilității financiare a companiei; - examinarea rapoartelor financiare, care pot oferi informații valoroase despre modul în care conducerea a gestionat resursele și obligațiile financiare (existența unor cheltuieli excesive, a unor datorii nejustificate, întârzieri în plățile fiscale, investiții riscante sau gestionarea necorespunzătoare a activelor); - analizarea tranzacțiilor suspecte realizate în perioada anterioară insolvabilității, cum ar fi transferuri de active către terți, plăți preferențiale sau alte operațiuni financiare care au redus activul debitorului în mod semnificativ, fără o justificare economică (tranzacțiile cu afiliați sau membri ai conducerii pot fi un indicator al unei conduite culpabile); - analizarea respectării obligațiilor legale; etc.

96. Prin urmare, Colegiul civil subliniază că condiționarea răspunderii organelor de conducere ale debitorului insolvabil pentru cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum şi compensarea cheltuielilor aferente de culpă în apariția stării de insolvabilitate limitează lichidatorul doar prin impunerea standardelor de probare, iar impunerea unor standarde de probare stricte nu limitează dreptul, ci mai degrabă îl clarifică și îi asigură aplicabilitatea corectă și echitabilă.
97. În contextul răspunderii organelor de conducere ale debitorului în procedura de insolvabilitate standardele de probare sunt esențiale pentru a evita interpretările arbitrare și pentru a proteja drepturile ambelor părți implicate – atât ale creditorilor, cât și ale membrilor conducerii. Printre motivele pentru care standardele de probare nu limitează, ci susțin respectarea dreptului sunt: echitate și protecția drepturilor individuale, stabilirea unei răspunderi corecte, protejarea interesului public și evitarea abuzurilor, claritatea și previzibilitatea în aplicarea legii, respectarea procedurilor legale, asigurarea echilibrului între părți.
98. Simplul fapt că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 aprilie 2011, dosar nr. 1-290/2011, a fost constatată responsabilitatea penală a persoanei juridice Î.C.S. „CIN-CIN CONSTRUCTION” S.R.L. pentru infracțiunea prevăzută de art. 238 Cod penal, nu echivalează cu stabilirea culpei membrilor organelor de conducere în sensul art. 247–248 din Legea insolvabilității nr. 149/2012. Hotărârea penală reține vinovăția entității juridice, însă nu individualizează răspunderea persoanelor fizice care au exercitat funcții de administrare, nici nu stabilește o legătură cauzală între acțiunile lor și starea de insolvabilitate.
99. Atragerea la răspundere a membrilor organelor de conducere în procedura de insolvabilitate necesită proba conduitei culpabile concrete a persoanei vizate, existența unui prejudiciu și raportul de cauzalitate direct între acțiune/omisiune și insolvabilitate, elemente ce nu se deduc automat din condamnarea persoanei juridice. În lipsa unei constatări exprese asupra faptei individuale a membrilor organelor de conducere, sentința penală are valoare probatorie limitată, nefiind suficientă pentru fundamentarea antrenării răspunderii acestora
100. Prin urmare, corect prima instanță a reținut că sentința penală nu poate fi interpretată ca dovadă a culpei membrilor organelor de conducere, iar recurentul nu aduce argumente noi

care să răstoarne această constatare.

101. Reieșind din aceste considerente, Colegiul civil recunoaște ca fiind corectă concluzia primei instanțe cu privire la netemeinicia cererii administratorului autorizat Ciobanu Lilian cu privire la aprobarea și încasarea remunerației și compensarea cheltuielilor aferente exercitării funcției de lichidator al Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. și încasarea acestora de la membrii organelor de conducere a debitorului insolvabil, Valiyev Khalig, Galudzade Fakhraddin și Burca Ion.
102. În continuare, instanța de apel notează următoarele. În conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă *" instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului"*.
103. Potrivit art. 82 Cod de procedură civilă *„cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei"*.
104. Art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că „*instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile",* iar alin. (1^1) a aceluiași articol prevede că *„cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat"*.
105. Colegiul atestă că cheltuielile de asistență juridică, dat fiind specificul de apariție a lor, precum și a circumstanțelor în care se nasc, au rolul de a recompensa persoanele care au acordat instanței asistență la înfăptuirea justiției într-o cauză concretă.
106. La capitolul dat, Colegiul atestă că necesitatea adjudecării cheltuielilor de asistență juridică operează indiferent de calitatea subiectului pasiv, criteriu fiind pierderea procesului în raport cu subiectul activ. În acest sens, se subliniază dreptul instanței de a aprecia din oficiu nu doar necesitatea cheltuielilor suportate, dar și cuantumul real al acestora sub sancțiunea de reducere a cheltuielilor pretinse. Partea adversă, care deși este vinovată de declanșarea procesului judiciar, trebuie să suporte doar cheltuielile făcute justificat de către partea câștigătoare.
107. Din actele cauzei s-a stabilit că drept dovadă de achitare a serviciilor avocatului Vlah Victor, în interesul pârâtului/intimatului Burca Ion a fost prezentat bonul de plată nr. QL nr.906272 din 29 septembrie 2022 în sumă de 10000,00 lei.
108. Sub aspectul evaluării mărimii solicitate spre compensare instanța de apel reține că cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Sunt realmente angajate sumele pe care reclamantul le-a plătit sau trebuie să le plătească avocatului. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă emisă pentru clienţi şi în alte cazuri stabilite de legislaţie. Necesitatea cheltuielilor indică timpul rezonabil necesar pentru a reprezenta reclamantul, probat prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). Caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că, în raport cu natura activităţii efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existenţa

litigiului sau şi reputaţia celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate.

109. Aici necesită a fi evidenţiat că pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştințe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.
110. Astfel, Colegiul, avînd în vedere aportul avocatului la soluționarea cauzei și rezultatul obținut, conchide că prima instanță corect a determinat că valoarea de 10000,00 lei corespunde criteriilor de necesitate şi rezonabilitate, urmând a fi încasată de la administratorul autorizat Ciobanu Lilian în beneficiul lui Burca Ion cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.
111. Colegiul civil respinge critica recurentului potrivit căreia lui Burca Ion nu i-ar fi putut fi compensate cheltuielile de asistență juridică pe motiv că acesta a prezentat doar ordinul de plată, fără alte documente suplimentare. Or, ordinul de plată constituie dovada certă a efectuării plății onorariului către avocat**,** iar în contextul dat – când acțiunea a fost promovată neîntemeiat împotriva unei persoane care nu întrunea condițiile legale prevăzute Legea insolvabilității – este suficient pentru a confirma prejudiciul procesual suportat de pârât prin implicarea sa în proces.
112. Colegiul civil subliniază că partea nu poate fi lipsită de dreptul la compensarea cheltuielilor de judecată doar pentru motivul că nu a anexat contractul de asistență juridică sau alte înscrisuri auxiliare, atâta timp cât există dovada plății efective a serviciului juridic, iar obiecțiile în proces au fost determinată exclusiv de cererea eronat formulată împotriva sa.
113. În asemenea circumstanțe, refuzul compensării ar echivala cu transferarea poverii financiare asupra unei persoane lipsită de calitate procesuală pasivă, ceea ce ar contraveni principiului echității procesuale.
114. Instanţa de recurs relevă că conform jurisprudenţei CtEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situaţiei prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat, asemenea aspecte nu se regăsesc, nefiind argumentată netemeinicia încheierii recurate.
115. În consecință, din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea primei instanțe este una întemeiată și legală, iar motivele invocate de către recurent fiind lipsite de temei legal, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și a menține încheierea instanței de fond.
116. În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se respinge cererea de recurs declarată de administratorul autorizat Ciobanu Lilian.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 14 noiembrie 2024, emisă în cauza de insolvabilitate intentată față de Întreprinderea cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L., prin care s-a respins cererea lichidatorului Ciobanu Lilian cu privire la aprobarea și încasarea de la membrii organelor de conducere a debitorului Întreprinderii cu capital străin „CIN-CIN CONSTRUCTION" S.R.L. în persoana lui Valiyev Khalig, Galudzade Fakhraddin și Burca Ion a remunerației fixe pentru perioada exercitării atribuțiilor de lichidator.

Decizia este irevocabilă din momentul adoptării.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecătorii Constantin Roșca

Diana Corlăteanu